

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok a katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.)

XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak. 1895. marc. 6-án.

Megjelen hetenkint 2-szer: szerdán este és szombaton este. Kiszáradt nem adóznak véssz.	Előfizetheti a kiadójávalban és minden megyei postahivatalnál. Szerkesztőség és kiadójával: Székesfejérvár, szt.-István-tér 1.	Felelős szerkesztő: NÉMETH ÖDÖN.	Előfizetési ár: Egész évre . . . 5 ft — kr. Félévre . . . 2 ft 50 kr. Negyedévre . . . 1 ft 25 kr. Egyes szám ára 5 kr.	A 30 helyre osztott oldal helyenkint 50 kr. Bélyegilleték külön 30 kr. Nyilatkozó cseréknek 50 kr. Többesűri hirdetéseknek engedélyez
--	---	--	---	--

Wlassics kongruja ellen.

A kongrua-bizottságból jó ideje, hogy kiléptem, mivel abban nézetemet nem érvényesíthettem.

Ákár az összes kérdések megoldásában követett felfogást, akár az egyes kérdések megoldásában követendő egymásután, akár magát az összeírás általánosítását, fogantatás módját és idejét tekintjük: azt nem helyeselhetem, mindez aggaszt, és mindez ezért visszatetszést szül bennem is.

Mivel pedig véleményemet, habár azt épenséggel nem is tartom csálhatatlannak, mégis nyíltan szoktam kifejezni, elmondm ezáltal is, hogy a katolicizmus érdekét ebben is veszélyeztetve látom; hogy azért teljes erőnkkel kell a szabadelvű párt és kormánya által követett irány ellen küzdenünk; de ezt sikerrel nem az összeírás megtagadása, hanem igenis egy minél erősebb és fegyverezettebb egységes keresztény párt alakulása által vélem kívált elérhetőnek.

A plebániáknak, alapítóik által adományozott és egyéb vagyonát, így is, másképp is ismerheti és irhatja össze az állam. Ha a plebános, a püspök és a patrónus jogát ismeri és érvényesíti, az összeírás minden közösiség elleni jogos tiltakozással válhat.

A plebánosok egyébiránt csak kötelezettséget teljesítenek, ha aggodalmaikat felsorolva, felvilágosítást kérnek és megnyugtató nyilatkozatokat szorgalmaznak; mert ezáltal is megerősítendik az egyház és a beneficizmus jogi állását.

Duna-Adony, 1896. aug. 6.

Zichy Nándor gróf.

Az ellenzékiek szövetsége.

A választási listák vigyázattal előkészítvék, az időközi választások jó erőpróbáknak bizonyultak a tényleges ellenzékekkel szemben, Eötvös-Kossuthék nyílt fegyverbarátok ellenzéki czéger alatt, az új bárók meg a recipiált zsidó gentri megerősítették a pártkasszát — fel lehet oszlatni az országgyűlést.

Mindig bizonyosabbá válik, hogy Bánffy engedményeket tett a kvóta felemelését illetőleg miért is a mai országgyűléssel nem mer belemenni a kiegyezési tárgyalásokba. Talán az egyházpolitika terén az udvarral, az Agliardi-ügyben Kálnokyval szemben nyert játszmájuk

tette őket vakmerőkké, de bizonyos, hogy a kormánypárt legjámborabbjai is túl erélyes állást foglaltak el az sztrák követelésekkel szemben, melyet érvényre juttatni nem képesek. Visszaszívják — ámde nem lehet. Fel kell tehát oszlatni az országgyűlést, ez a tisztességes ürügy lesz a visszavonulásra.

A liberális egyházpolitika által felzudított ellenzéki mozgalom meg fog törni a kuriai bíráskodás kanzelparagaphusán, az egyházpolitikai ellenzék csufot fog vallani — az országgyűlést feloszlatni nemcsak lehet és kell, hanem hasznos is.

Körülbelül ez a helyzet szignatúrája kormánypárti szempontból. Ámde ha ez utóbbi is igaznak bizonyul: mindnyájunkra kik keresztényeknek valljuk magunkat, szegény és gyalázat lesz. Mert mi a főkérdés a legközelebbi választásoknál? Az, hogy Magyarország bennszülött keresztény társadalmát meg akar-e bélyegezni egy korrupt kormányzati rendszert, mely a nép millióinak vallásos érzését sértegeti, a felekezeti harcokat szítja, a nagy töke akarat nélküli igavonója, az agrárérdekek elárulója? — Arról van szó, hogy az ellenzéki választó közönség élreengedje-e vezetni magát, hogy megokolatlan széthúzásával talán hosszú időre megerősítse a szabadelvű párt parlamenti despotizmusát?

Közjogi helyzetünk Ausztriával mélyen belevág a nemzet életébe, annak előnyös vagy hátrányos voltát egyenlő hazaszeretettel különböző módon foghatjuk fel: de a polgárok alkotmányos jogainak szabad gyakorlása, a nemzettest zömének (gazdák, iparosok, középosztály) védelme a nagytöbbség szemben, vallásos megyőződésünk érvényesítése létkérdés, mely nemcsak az összességet, de mindnyájunkat egyenként személyünkben érint. Mig politikai életünk irányítói a mai rendszer emberei lesznek, legyenek 67-es avagy 48-alapon nem lesz ez országban boldogulása csak a Haas & Deutscheknak, Miklósoknak, Pulszkyknak és Eötvösöknek.

Epen azért a legközelebbi czél az ily rendszernek és képviselőinek lehetetlenítése, a radikalizmusba tévedő liberális kormánynak egy konzervatívabb irányval való felcserélése. Ez mindnyájunk közös javára válnék, erre mindnyájunknak kell törekednünk.

A néppárt felvette ugyan programjába a 67-es alapot, de gyűlésein soha: em hozakodott vele elő, jelölül ország-világ előtt, hogy nem szándékszik a közjogi kérdéseket bolygatni, mig egyház- és gazdasági politikánkat helyes irányba nem terelte. Más szóval igazi lelki-

ismeret szabadságért küzd és kenyerét akarja biztosítani a népek. E kettő létének alapja a programjának sarkalatos pontjai. Ha arra tere van önállóan fog jelenni, de nem új strucczpolitikát, nem izen feltétlen háborút a más közjogi állású ellenzéknek, ha az egyébként vele e két főponban megegyezik. Ellenkezőleg — szövetkezni fog velük és győzelemre segíti őket. Revizionista jelölt s a gazdák pártprogramja mindig számíthatnak fegyverbarátságára. Láttuk a választások alkalmával a 48-asok és a kormánypárt ölekezését, látjuk a legradikálisabb töredék és Bánffyék állandó szövetségét, nem természetes-e ezzel szemben a mai rendszer ellenéinek tömörülése?

Nem immorális sem politikailag sem társadalmilag, ha közjogi álláspontunk tenntartásával, mindkét árnyalatról közösen állapodunk meg oly személy jelölésében, kinek multja és jelene elég kezességet nyujtanak, bármely ellenzéki pártkeretben. közös érdekeink védelmére.

Rajta tehát! Fejérváriak vigyázatok!
Pásztovai.

BELFÖLD.

Mozgalmak a megyében.

A csákvári kerületben a kormány sajtója a liberálisok győzelmét helyezi kitérásba, Meszlényi Lajosnak erős ellenfele lenne egy kipróbált függetlenség, de masrésztől sok baja lesz a néppárti Esterházy Ferenc gróffal.

A vassági kerületben Lite Gyula mellett jelölt a Kossuth párti Detrich László földbirtokos, de komoly számba csak Liebits, József főhercege jószág kormányzója jön, ha csakugyan föllep.

A bodajki kerületben Atzél Béla báró nem lép föl a kerületet cedálja Zichy Jenő grófnak. A kormánypártnak jelöltje Nadasdy Tamás gróf. A bodajki kerület különben — már a liberális lapok se tagadják — a néppártt é egész biztonsággal.

A sárkereszturi járást csak ez idő szerint a Madarász József meg Az Öreg ál-ellenzéki kormánypárt azonban biztosan kitűzi fészkekből a néppárt.

A rácalmási kerületben csak liberális jelölt prosperálhat s így Nagy Gyula eddigi liberális függetlenségi ellen még nem állítottak jelöltet.

A vármegye székhelyén Székesfejérváron ez idő szerint még semmi mozgalom nem történt. Majdnem bizonyosra vehető azonban, hogy a mandatum egy revizionista függetlenségi kezébe kerül.

Mai lapunk 8 oldal.

— **Kabinetbukás.** Napok óta kísért a kabinetbukás a kormánypart körében. Az éhes mamelukok rémülten vesznek tudomást arról, hogy Bánffy báró kötelező ígéretet tett a kvótára vonatkozólag, a melyet most nem tud beváltani. E miatt valószínűleg még e hó folyamán kénytelen lesz beadni lemondását. Utódjainak Csáky Albin grófot és Széll Kálmánt emlegetik.

— **Eldobott álaréz.** Az enyingi kerület képviselője levedlett. Kihámozta magát a kormányparti-ellenzéki zold burokból s belépett a szabadelvűpartba, bizonyoságunk annak, hogy elvi differenciák nem választják el őt és társait Bánffy báró mamelukárdájától. Ő még úgy látszik, a tisztességesebbek között tartozik, mert legalább eldobta magától az álarozot s természetes arczával olyannak mutatkozik be, a milyen valóban. Nem csodáljuk egy cseppet sem, hogy az utóbbi napokban szárnyra kelt az a hír, hogy a híres Just Gyulát kinevezik Békésmegyébe főispánnak. Elvégre is „érdemeket” szerzett reá elegend.

— **Magyarországi oláhok gyűlése.** A szorosabb értelemben vett magyarországi oláhok vezető elemei, az erdélyrezi oláhok kizárásával — mint értesülünk — folyó hó 27-én Lugoson egy nagy konferenciára fogtak összegyűlni. Fogadtatásukra a lugosi előkészítő bizottság teszi meg a szükséges előintézkedéseket.

— **A néppárt a Székelyföldön.** Végre megmozdult Erdély is. Augusztus 5-én Molnár János apát elnöke alatt szervezkedő ülést tartottak Csik-Szeredán. Ez a hír nagy ribilliót keltett a liberális lapok között, melyek közül több erősen neki rugtat a jámbor Bánffynak, mintha neki hatalmában állana a néppárt szervezkedésének megakadályozása.

— **A kanzelparagraf.** Az a szégyenletes paragrafus, melyet a liberális düböngés akar törvényerőre emelni, augusztus hó végén a püspöki kar tanácskozásainak fogja tárgyát képezni. Mint értesülünk az egyházfejdelmek nyíltan állást foglalnak a hírhet paragrafus ellen.

TÁRCZA.

A zsidó-szellem.

— A „Fejermegyei Napló” eredeti tárczája. —

Az utolsó évtizedben, mióta a fővárosi sajtóba bevonult a zsidóság s ott annyira elszaporodott, hogy a hírlapíróknak közel hetven százaléka ma zsidókból áll, mind gyakoribbak az olyan hírlapi czikkék megjelenése, melyek a zsidók dicsőítésének vannak szentelve. A recepczió megszavazása csak fokozta a zsidók önteltségét, a mely most már olyan kijelentésekben kulminál, mintha ezeréves főállásunk, s ez idő alatti haladásunk a művelődés terén első sorban a zsidóságnak köszönhető. Egy cseppet sem lepett meg, midőn egy külföldi újságíró Magyarországi élményeiről referálva lapjában, megbotránkozólag említi fel, a zsidók szemtelenségét, a melyet annyira vitt egyik budapesti héber-újságíró, hogy az idegen kollégának úgy mutatta be a millénáris kiállítás, s a főváros haladását, mint kizárólag a zsidók munkáját. Hiszen ez csak egész természetes következménye annak a nagy türelemnek, a melyet püffeszkedésükkel szemben tanusítunk. És csak magunknak tulajdonítsuk, ha évek mulva úgy fognak rólunk magyarokról beszélni, mint egy megfűrt népről, a mely csak az ő gyámkodásuk mellett tud megélni.

A sok frázis között, a melylyel érdekeiket dicsőítik, bizonyosan az leghangzatosabb, melyben magukat a magyar szellem leghivatottabb képviselőinek és terjesztőinek vallják. Soha sem hallottam még vakmerőbb és veszedelmesebb félremagyarázását a nemzeti szellemnek mint ezt. Vakmerő, mert nemcsak

A katolikusok ünneplése.

A katolikus Magyarország e hónapban fogja megtartani millenniumi ünnepségeinek sorozatát, melyek valamennyis exkluzíve katolikus jelleggel fognak birni. Az ünnepek sorozata a következő:

Augusztus hó 15-én szenteli fel Vaszary Kolos bíboros hercegprímás a budai „Mátyás-templomot”, az egyházban hivatalosan Magyarország patronájáról, a Boldogasszonyról nevezett óregi plebánia templomát. Mátyás domját ezeltől 3 évvel, éppen augusztus 15-én adták át rendelkezésének s ekkor megáldották. A felszentelés szertartásai d. e. 8-tól 12 ig fognak tartani. A bíborok hercegprímásnak a szertartásban több megyés püspök fog segídezni Bogisich Mihály felszentelt püspökön, a templom érdemes esparesplébáuousán kívül.

Augusztus 17-én tartják meg a katolikus egyesületek országos kongresszusukat. Az előkészítő bizottság most küldi szét a kongresszus programtervét, a mely szerint a kongresszus előtti, délelőtt 9 órákor a belvárosi templomban ünnepélyes „Veni sancte” lesz. Az istentiszteleten az egyesületek zászlók alatt jelennek meg. A megnyitó ülés tíz órákor kezdődik, ezután a szakosztályok, majd az „Aquinoi Szent Tamás társulat” tanácskoznak, végül este 8 órákor ismerkedési estély lesz.

Másnap augusztus 18-án a program a következő: reggel 8 órákor istentisztelet a belvárosi templomban, egész nap szakosztályi ülések, esti 6 órákor szentségimádás az angol-kisasszonyok templomában.

Augusztus 19-én délelőtt 9 órákor nagygyűlés a kiállítás ünnepélyek csarnokában, délután 2 órákor díszelő a kiállítás területén, ezután 6 órákor a katolikus legény-egyesület ünnepélyei. A kongresszus hitbuzgalmi és jótékonyági tudományos és irodalmi, társadalmi, katolikus legény- és munkás-egyesületi szakosztályokra oszlik. Előadást tartanak: Tóth Mike, Kántor Károly, Oroska Károly, dr. Major Ferenc, dr. Csillag Gyula, dr. Csapody István, Kanócz István, dr. Kisfaludy A. Béla, dr. Walter Gyula, dr. Hortoványi József, Gyürky Ódó, Hammer Nándor, gróf Zichy Wladimir, Schiffer Ferencz, Pokorny Dezső, dr. Wargha Dezső, Chobot Ferencz és Srteicher József.

egyenest ellenkezik a valósággal s veszedelmes, mert a gondolkodni nem szerető embereket könnyen tévutra vezeti, s oly tettek elkövetését szuggérálja, a melyek ha általánosítottának a magyar faj megsemmisülését vonnák maguk után.

Nem kell antisemitáknak lennünk, hogy minden örököt megfeszítve a zsidó szellem terjedését hazánkban megakadályozni törekedjünk. Ehhez csak helyzetünk ismerete s fajszeretet szükséges.

Mert mi tulajdonképen a nemzeti szellem, ha nem a fajnak az az egyéni sajátága, a melyet kötelelése minél erőteljesebben kifejleszteni, hogy az egész emberiség közös munkájában önmagát érvényesítse. Minden elvont magyarázatnál világosabban megérti mindenki a faji karakter különféleségét, ha a politikai határok megszüntetésére gondol. Igaz, hogy ez esetben, mint legfeltűnőbb dolog a nyelvi különbséget választanád el az egyes nemzeteket, de eltekintve ettől, el tudjuk-e képzelni Európát egy országnak; el tudjuk-e hinni, hogy a különböző karakterű népek egyöntetű munkára képesek lennének? Bizonyosan nem s ha ma valamely rázkódttatás eltörülne a határokat, holnap önmaguktól válllnának az egyes nemzetek természetszerűleg külön.

És jól van ez így! Az emberiség működésének érdeke kívánja azt, hogy minden nemzet érvényesítse a benne rejlő karakterisztikus erőt. Éppen úgy, mint az egyes emberek gondolkodásukban, más és más irányt követnek s az így elért eredmények viszik előre a fejlődést, éppen úgy kell, hogy a különböző nemzetek saját faji karakterükkel önállólag szolgálják az emberiség fejlődését. És a mint bizonyos az, hogy nagyon

A kongresszus alosztályainak ülése a következő rendben és helyen fog lefolyni:

I. Szakosztály. Hitbuzgalmi és jótékonyági egyesületek. A kegyesrendiek dísztermében, Városház-tér 4. sz.

II. Szakosztály. A tudományos és irodalmi egyesületek. A Szt. István-Társulat üléstermében, Királyi-Pál-utca 13. sz.

III. Szakosztály. Társadalmi egyesületek. A budapesti Katolikus Kör dísztermében, Koronaherzeg-utca 17. sz.

IV. Szakosztály. Kath. Legény- és munkás-egyesületek. A központi legényegyesületben, Rottenbiller-utca 22. sz.

A kongresszus harmadik napjára következő napon, aug. 20-án lesz, mint mindig, az első szent király emlékének ünneplése.

A Szent-István napi körmenet reggel 7 órákor fog kezdődik.

A menetet a hercegprímás vezeti. A szent Jobbot a Zsigmond-kápolnában átveszik s onnan a Szent-György-téren s díszteréren át a koronázási templomba viszik, a hol ünnepi predikáció s szentmise lesz. Az ünnepi misét Vaszary Kolos bíboros hercegprímás tartja, a mely után a körmenet az országháztetőzán át, megkerülve a helyőrségi templomot, az uri utcába kanyarodik s tovább a Szent-György-téren keresztül visszatér a Szent-Zsigmond-kápolnába.

Az ezredik év Szent-István napjának körmenete kolosszalis méretű zárandóhás lesz. Ezrével jelentkezik a vidékről testületek tagjai s Bogisich püspök cirukulárában közölte minden egyesülettel, hogy jelentkezéseket aug. 15-dikéig fogad el a var-plebánia.

Püspöki körlevél.

Röviden már megemlékeztünk ama fényesnek ígérkező ünnepélyről, melyet Székesfejérvár lánglelkű főpásztora dr. Steiner Filöp, hazánk ezredéves fennállása alkalmából a magyarok nagy apostolának, Szt. István királynak aug. 20-án évenként megülni szokott ünnepét megtartani szándékozik.

Az okot, ezen a szokottnál fényesebbnek ígérkező ünnepélyre, a mint maga a püspök is, a most papságához kibocsátott XII. sz. körlevélben megemlíti, szolgálatják hazánk ezredéves fennállása alkalmából széles e hazában részben már megtartott, részben ezután megtartandó

veszedelmes lenne, ha minden ember gondolkodásában úgy ugyan az utat követné, éppen úgy nem kívánatos, hogy a nemzetek faji karakterök feladásával egygyé tömörüljenek. Éppen a nemzeti karakternek e fontos szerepe miatt soha sem tudtam helyesebbi az egyes nemzetek elnyomására, vagy beolvasztására irányuló törekvéseket. És hogy az ily nemű törekvések mennyire megbosszulják magukat, legfényesebb példa a hatalmas római birodalom. Legióival leigázhatta az egész akkor ismert világot, de nem kerülhette el, hogy a különböző népek között szétesőróvda saját faji karakterét ne veszítse el az idegen hatolrás következtében. A hatalmas államalkotó erővel rendelkező rómaiak szétzülltek, mint állam megsemmisültek faji karakteröknek elvesztése következtében.

A századok harczai azonban nem csak a rómaiakat temették el. Nemzetek éltek, s nemzetek semmisültek meg. Az oknyomozó történész keresi, kutatja az okokat; felemlíti a politikai harczok eseményeit, de a harczok csak külső megnyilatkozásai annak a küzdelemnek, melyet a faji karakterökre féltékeny népek fennmaradásuk érdekében folytattak. A nemzetek bukásainak, megsemmisülésének külső körülményei lehetnek különbözők, az ok mindig egy volt: az erősebb faj legyőzte a gyengébbet. Nem a szám volt a döntő, hanem az erősebb faji karakter, mert ez leggyőztesebben sem szűnt meg, míg a győző nem egyszer győzelmében a közeli érintkezés következtében faji karakterét veszítette el.

Nem egy nemzet enyészett el, minden nagyobb rázkódttatás nélkül, s ha keressük őket évszázadok mulva, beleolvadva látjuk karak-terükbe, elvesztve tökéletesen faji karakterüket.

ünnepélyek. Ennélfogva Székesfehérvárnak sem volt szabad télen maradnia; hisz ez a város az, a honnét a magyar nemzet ezer esztendőn át „annyi bal szerencse és oly sok viszály” közt fontartó, üdvös mozgalom, a vad pogány magyarnak az európai népek családjába való beolvadására a kereszténység felvétele által megindult; ez a város az, a hol Árpád házbéli királyaink IV. Bélaig székeltek, a hol később is megkoronáztatták és eltemették; itt nyugodtak királyaink mindaddig, még a szerencsétlen mohácsi csata után 1543-ban török kézre nem kerülvén a város és a nemzet eme drága ereklyéit fel nem dulták, szétszórván a szélrózsa minden irányában; ebben a városban őriztetett századokon keresztül a szt. korona, itt emelt első szt. királyunk a magyarok Nagyaszonya tiszteletére ama fényes templomot, melynek föltűnő szépségét, a történelem tanúsága szerint messze külföldről jöttek megbámulni; és végre itt őriztetik Szt. István királynak Mária Terézia által a székesfehérvárnak ajándékozott koponya ereklyéje. Ezek és egyéb okok voltak azok, a melyek által inditatta Székesfehérvár püspöke elhatározta, hogy f. évi aug. 20-át, amely napon ugyanis minden évben körménytelenül hordoztatik körül a városban Szent István koponya ereklyéje, minél nagyobb fényrel és pompával üljemeg az őskoronázó város.

Azonban a külső fényrel és pompával nem elégedett meg hiveinek örök üdvét annyira szívén viselő lánglelkű főpap, hanem Rómába, Krisztus földi helytartójához fordult, hogy mindazoknak, akik a szt. ereklyét egyszer is meglátogatják, vagy annak körülhordoztatása alkalmával a körmenetben részt vesznek, megelőzőleg meggyónnak, megáldoznak és az anyaszentegyház szándékán imádkoznak, teljes bücsüt engedélyezzen, a mit a pápa f. évi július hó 31-én kélt legkegyelmesebb leiratában meg is adott.

Hogy pedig ne csak Székesfehérvár, hanem az egész egyházmegye, sőt az ország mindazon katolikusai, a kiknek körülményei engedik, részesülhessenek az egyház eme nagy jótéteményében, a püspök rendelkezett, hogy a szent ereklye Nagybölg-Asszony napjától, vagyis augusztus 15-től egész szeptember 30-ig naponként reggeli 5 órától este 9 óráig kitétesék az erre a célra most készülő, bársonnyal és igazi prémel bevont, gyönyörű álványon. A miért is felszólítja nemcsak Székesfehérvár egyházmegye papságát, hanem az or-

A nemzeteket nem számbeliségök, hanem faji karakteröknek erőssége teszi életképessé, s növelni a nemzet létszámát, csak abban az esetben kívánatos, ha ez magából a nemzet törzséből, a nemzeti szellem és faji karakter természetes letéteményeseiből növelhető. Más nemzetiségek beolvadása, lehet kívánatos a politikai határok közé szorított népek erősségére, de sohasem kívánatos a nemzeti szellem érdekében. Hasonló a faji karakter a folyadékhoz, melyek vegyítése közben a vegyületek nem a mennyiség, hanem a minőség alapján alakul s mindég az erősebb karakterű folyadék tulajdonságait fogja magán viselni. A desztillált víz gyöngye karakterének megváltoztatására elég egy csep erős folyadék.

És mert mi magyarok nem bírnak erős ellenálló képességi faji karakterrel, ovakodnunk kell minden erősebb fajjal való keveredéstől, mert ez kifogat egészen abból a faji karakterből, a mely alapján bírjuk a nemzetek között a létjogot s mely képesít arra, hogy nemzeti hivatásunkat teljesítsük. És nem kívánatos reánk, sőt több oldalul veszedelmes, a zsidókkal való keveredés.

Nagy tévedés a magyarul beszélő zsidókat magyaroknak nevezni, és tiltakoznunk kell ama föltevés ellen, mintha ők a magyar szellemnek terjesztői lehetnének. A zsidó beszélhet magyarul vagy bármely nyelven, de azért az mindég csak a zsidó szellemet fogja terjeszteni. Nem is lehet másképpen. Ellenszenves faji karakterök miatt egy évezrede már, hogy a nemzetek megakadályozták törvényekkel keveredésüket a keresztény népekkel s így ők elzárva a különböző nemzetek között mai napig a legnagyobb szivósággal megtartották faji karakterüket is.

szág összes püspökeit, miszerint saját körükben hassanak oda, hogy Szt. István királytól reánk maradt eme drága ereklyét, a nagy nemzeti ünnep alkalmával minél számosabban látogassák meg, hogy itt esdjék le szent István hatóságos közbenjárása mellett a jövő ezredévre, szeretett hazánk számára az isteni kegyelmet.

A szent István napi ünnepély fényét nagyban fogja emelni dr. Schlauch Lőrincz Nagyvárad bíboros püspökének megjelenése, aki, mint biztos forrásból halljuk, e napon az ünnepélyes szent misét fogja tartani. Itt lesz továbbá még br. Hornig Károly veszprémi püspök is és még többen egyházi és világi méltóságok jelentettek be részvételüket.

Pizkos vagyonosodás.

— Saját tudóstónktól. —

A társadalmi értékelésében rejlik magyarázata, hogy a milliokat hajszoló emberek kapzsisága nem válogatos az eszközökben. Nem akarjuk ez alkalommal felemlíteni, hogy e morális csalyók számára az isteni kegyelmet a városok legnagyobb része a zsidók közül kerül ki, de romlott társadalmunk egész összességében súlyd.

Nem mindenütt sikalmas a talaj világra szóló rablások elkövetésére s egy kis városban a legnagyobb gazság mellett sem lehet ellopni hatszáz milliót. Nem pedig azért, mert nincs ilyen nagy összeg forgaiban. De nem is azon fordul meg a dolog bírálata, hogy milyen értékű család történt, hanem az erkölcsi motívumokon, melyek a dologba belejátszottak.

Azt sem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy egy kis város háztartásában pár ezer forintnyi károsodás is nyomja az egyesek vállait.

Ez eset különben egyszerű. Egy vagyonos borkereskedő czég három pinczével rendelkezik. Kettőben borokat tart, a harmadikban „állítólag” az üres hordók vannak felhalmozva. A fogyasztási ügynökök felveszik a két pinczében talált bormennyiséget, a czég pedig szállít borokat annélkül, hogy a két pinczének bortartalmát nagyon apasztaná. A harmadik pinczé-

ben ugyanis az üres hordók között van nagy mennyiségben borral telt hordó is, a melyet csak át kell gördíteni a másik pinczébe hogy a hiány pótolva legyen. Olyan ártatlan játék ez, hogy az ember komolyan sem venné, ha nem volna a városra olyan szomorú következménye ennek a játéknak.

A fogyasztási ügynökök kijönnek hivatalosan gyakrabban s vizsgálják nagy lelkiismeretességgel a két boros pincze tartalmát és a hiányzó bormennyiség után beszedik a fogyasztási adót. És itt a bökkenő. A czég csak annyi bormennyiség után fizet fogyasztási adót, a mennyire nagylelkűen hajlandó, mert hisz a harmadik pincze tartalmával mindég egyensúlyban tarthatja a két másik pincze bormennyiségét.

Hogy ilyen formán mennyi összeg erejéig károsította meg a czég a várost, az nagyon nehezen lesz megállapítható, a megállapított kár pedig már nem bír érdekel reánk, mert a czég elég gazdag a büntetés megfizetésére.

Ami itt a legfontosabb az, hogy ilyen család egyáltalán megtörténhetett, mert ez vagy az ellenőrzés módjának hiányosságát, vagy az ellenőrzés lelkismeretlen teljesítését bizonyítja és nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy hasonló vagy másféle manipulációkkal a várost évente sok ezer forinttal károsítják meg a lelkiismeretlen emberek. Ha pedig ez így van, méltán zúgolódhat az egész város adófizető polgársága, hogy verejtékes munkájának eredményét az adóba hurokolja, míg mások ezeket rabolnak magától a várostól.

Mindig így van, ha valamely család napfényre jön, hogy az emberek titkok még nagyobb csalásokról tudnak beszélni. Gyakran csak alaktalan árnyék ez, melyet félelemben a képzlet rajzol maga elé. Ezért nem adunk hitelt a szájról-szájra adott panamás híreknek sem.

De azt megköveteljük a hatóságoktól, hogy nyomára jutva e visszaéléseknek, erélyesen utána nézzenek, hogy vajon hasonló visszaéléseket nem követtek-e el mások is. Mert újabb esetnek véletlen kiderülése alaposan megingatná hatóság-

Az amerikai zsidó, szakasztottan olyan, mint a mi zsidónk s csak legfeljebb nyelvbéli különbözet létezik közöttük.

Elzárva tehát a keveredés és beolvadás lehetőségétől, vajon elég alapul szolgál-e a magyar szellem terjesztésére, hogy nyelvünkön beszélnek? Vajon kizárólag csak nyelvi különbözetek állanak fenn az egyes nemzetek között, s nem mégingább a faji karakter különbözősége választ el bennünket? Lehetnek-e a zsidók — a kik nyelvünket is csak az utolsó században tulajdonították el, — a mi faji karakterünknek letéteményesei? Nincs az a zsidó-barát, a ki ezeket önmagával elhitetni képes lenne! És ha nem magyarok ma még, kívánatos-e, hogy beolvasszuk a zsidókat nemzetünkbe?

A fajunk iránti szeretet tegyen ovatossá e kérdés taglalása közben, mert nagyon veszedelmes volna, ha a rosszul értelmezett humanizmus vagy a nemzeti érdek félreismerése sürögösen keresztül hajszolná a magyarok keveredését a zsidókkal. Századok múlva is fennállhatna Magyarország; határain belül dominálhatna a magyarság; lehetne a műveltségnek magas fokán az a nép: de semmiesetre sem lenne magyar. Nem fogna birni a magyar nemzet faji karakterével, s nem tulzás az, midőn azt mondják, hogy zsidó-magyarokká leszünk, azaz létrehozunk egy korcs nemzetet, a melyet nem vallnánk büszkén utódainknak.

Nem gyilólködés a zsidók ellen, hanem a szeretet saját fajunk iránt mondatja ezt velünk. A zsidóság legnevesebb pártfogói Macaulay és Eötvös József báró is a midőn a zsidók védelmére folozták, hogy elnyomatásuk révén lettek olyanokká a milyennek, beismerték és nyíltan kimondták, hogy a zsidókban minden

nemesebb tulajdonság elfajult s bennök moralitást keresni lehetetlen. És ha így áll a dolog, magunkat áldozzuk-e fel, az ő megmentésükre? vajon nem esztelenség-e, ilyen általánosan romlottnak tartott fajjal új vérkeringést vinni be a nemzet üterébe? — Ez éppen olyan lenne, mintha a gyöngye szervezetbe a betegség kóros bacillusait oltanánk be. Ez nem gyógyítás, ez gyilkosság! Nekünk ez lenne első lépésünk a megsemmisítés felé. Am adjuk meg nekik az egyéni szabadságot, s ha már beengedjük őket közibénk, ne álljuk utját boldogulásuknak. De tartuk őket távol s legyűrű ova-tosak, ne engedjük, hogy szilárd összetartásukkal mint ék verődjenek a nemzet testébe, darabokra szétbontva azt. A mikor minden jogot megadtunk nekik, egyuttal ellenőrizzük szigorúan minden lépésüket, nehogy az ő romlottáguk ragályként átterjedjen nemzetünkre is.

Alljunk mindég résen a zsidószellemmel szemben, mert annak rendkívüli erőssége előbb több megsemmisíti a mi faji karakterünket. Ne feledjük el soha, hogy a zsidó, ha évtizedekig egyedül van egy keresztény községben, akkor sem hasonul karakterében környezetéhez. s tiz év múlva is olyan zsidó lesz, mint volt, mikor a falu határát átlépte. Ne feledjük el azt sem, hogy a zsidók az egyedüliek, kik országot nem alkotnak s azért évszázadokon át megőrizték minden jellemvonásukat. Azt a fajt, mely ilyen sokáig megőrizte karakterét, nem fogjuk mi sem átváltoztatni, de megtörténhet, hogy ebbeli kísérletünknek áldozatul dobjuk saját fajunkat.

Ez az igazság, a melynek kimondásától ne féljünk soha, mert minden fajnak nem csak joga, de kötelessége is saját fajtát megvédelmezni.

—ün.

gaint megbízhatóságába vetett hitünket. Már az magában véve nagy mulatság volt a hatóság részéről, hogy a czég borairól az egész városban keringő hírek dacára vizsgálatot nem tartott a czégnél annak megállapítására, hogy nem műborokat bocsát-e forgalomba.

Az esetre vonatkozólag a következő részletes tudósítást közöljük.

Az általánosan ismert Armuth Lajos székefejevári bornagykereskedő özégnek három nagy pinczéje van az úgynevezett pestis pinczéké. Az üzlet nagy forgalmu s nemcsak Fejermegyében, hanem a Dunántul többi városaiba is szállítja a borokat.

A városban már régebben gyanakodnak a czég megbízhatóságában. Mindenfelé beszélték, hogy Armuth műborokat készít. Erről a szárnyra kelt hírről mindenki tudott, csak úgy látszik maga a főkapitány nem.

Nem hiába tartják szerenéslen napnak sokan a pénteket, mert Armuthra csakugyan nagy kellemetlenségnek blindul napját képezte a július 30 iai pénteki nap. Akkor került fel ellene hivatalosan az első gyana.

Július 30-an ugyanis d. e. a fogyasztási adóhivatal kiküldte Winkler József és Rosznagli Ferencz ügynököket, hogy Armuth Lajosnak a pestis pinczéknél levő borpinczéit megvizsgálja illetve a borokat felvegye.

Az ügynökök két pinczét megnéztek és felvették rendezés az ottlevő borokat. Mikor a harmadik pinczére került a sor, Armuthnak Miklós nevű fia, ki az ottani ügyeket vezeti, azt mondta, hogy nem kell azt megnézni, mert ott csak egy palinka volt hordó van, melyet nem szoktak felvenni, s más abban a pinczében nincs is.

Az ügynökök elhagyták a pinczét s bejöttek a városba. Winkler József itt jelentést tett, hogy nem volt a palinka felvéve s azon gyanajának adott kifejezést, hogy Armuthéknál nincs minden rendben.

A fogyasztási adóhivatal hétfőn, augusztus 3-an újra kiküldte Winklert és Rosznaglit, hogy vegyék fel a palinkát.

Az ügynököknek a látogatásról kellett volna értesíteni Armuthot, hanem Winkler, mivel gyanaja volt a bornagykereskedő ellen, nem értesítette őt, nehogy addig elkészülhessen, hanem minden előzetes értesítés nélkül mentek ki a pinczébe.

Ott találták megint az ifju Armuthot, s Winkler mondta neki, hogy bizony fel kell venni a palinkát. Az ifju bornagykereskedő azonban azzal védekezett, hogy a harmadik pinczének uincse itt a kulosa, mert az apja magával vitte haza, s most elutazott s így ő nem tudja hová tette. Hanem ígérkezett, hogy megkérdezi mindjárt telefonon, hogy mikor jön meg?

Csakugyan az ifju Armuth a telefonhoz lépett s csengetett. Az összeköttetés megtörtént s az ifju Armuth az ügynökök előtt a telefonon át, ezt a kérdést intézte haza:

— A papa, a ki tegnap elutazott s a pinczéknek a kulosait magával vitte, mikor jön meg?

A kérdésnek ilyen felvéve nagyon feltűnt Winklernek, mert már a kérdésben benne van valami figyelmeztetés.

Az ifju Armuth azt a feleletet kapta haziulról, hogy az apja d. u. 2 órakor jön meg. Az ügynököket tehát 2 órára hívta meg, hogy a pinczét megvizsgálják.

Winkler és Rosznagli még egy darabig beszélgettek az ifju Armuthal s utnak indultak hazafelé. Winkler azonban a semmit sem gyanitó Rosznagninak azt mondta, hogy meujen csak haza és hívjon még valakit ki. Rosznagli hazafelé indult, ő pedig mástelét elkértül s rövid idő múlva a szőlők közt bujkálva, némely helyen úgy csuszva, nehogy észrevegyék a pincze közelébe jött s figyelni kezdte, hogy nem-s nyitódik meg az a pincze ajtó, melynek kulosa otthon van.

Nem kellett soká várnia, mert az ifju Armuth megjelent egy csomó kulossal kezében s egy csapat ott dolgozó munkással. Alig nyitotta ki az ajtót, már is felhajtottak a munkások egy hordót a pinczéből s utána a másikat.

Ekkor előállott Winkler s a hordó felhajtással foglalatostkodó munkásokat a törvény nevében felszólította munkájuk abbanhagyására, a mi meg is történt rögtön.

A pinczester szabadkozni kezdett, hogy ők csak azt tették a mit a gazdájuk parancsolt.

Megjelent a zajra az ifju Armuth is s midőn ott látta Winklert rátámadt, hogy ki parancsolt itt, Winkler-e, vagy ő a tulajdonos. Winkler felvilágosítani akarta az ifju bornagykereskedőt, hogy bizony ilyen esetben ő rendelkezik, nem a tulajdonos, mert itt visszaélés történtik.

Armuth ennek dacára munkásaival tovább hajtatta a hordókat, még pedig számszerint 5 hordót.

Winkler hagyta őket dolgozni s várta Rosznaglit. Rosznagli hazafelé tartott ugyan, de sehogysem tudta megérteni, hogy minek segítség Winklernek. A mint így gondolataiba mélyedve ment hazafelé, az uton találkozott egy kocsiival, melyben az állítólag elutazott öreg Armuth jött a pinczéjéhez.

Armuth midőn meglátta Rosznaglit megállította a kocsit s beszélgetésbe ereszkedett az ügynökkel. Rosznagli elmondta, hogy miért jöttek ki, s hogy az ifju Armuth d. u. 2 órára rendelte őket vissza, de mivel most már hazajött a r m u t h is, ezért tehát nem megy a hivatalba, hanem visszamegy és felveszik a mi még van a pinczében. Elindultak együtt s rövid idő múlva kocsi befordult a pinczékhez.

A fiatal Armuth látva, hogy apja az ügynök kíséretében megjött, egy kicsit megszeppent s odaállt Winkler elé, ráakarta venni arra, hogy hallgassa el az egész dolgot s jutalomképen 100 frtot ígért. Rosznagli úgy sem tud a dologról, mondotta neki s hogy ha ide jön mondja neki Winkler, hogy már rendbe van minden.

Winkler azonban hallani sem akart a megvesztegetésről, kijelentve, hogy az ő lelkiismerete nem eladó.

Ezalatt odaért Rosznagli és az öreg Armuth. Winkler ekkor odaállította Rosznaglit az ajtó elé, ő pedig hazament s magával hívta Polczert Péter alkaptányt egy rendőrrrel s még két fogyasztási ügynököt.

Polczert Péter alkaptány a pincze átvizsgálása után felvette a jegyzőkönyvet s visszajött a városba.

Winkler fogyasztási ügynök elment Armuth lakására Weber biztossal s az üzleti főkönyvet nézte át. Az átvizsgálás alatt három tételre akadt, mely mindegyike 10—12 hektoliter borról szól, literje eladva 18 krjával. A bort Füzsi Márton csapész vette meg s a pinczéből átvitette saját pinczéjébe, mely szintén a fejevári hegyen van. A bort onnan aztán 24 krjával adta el, mint ma r o s h e g y i saját termését, — pedig valószínűleg csak Armuth-pinczei termés volt.

Armuth könyveinek átvizsgálásánál eddig csak ezt a három tételt találták. A fogyasztási adóhivatal ezen három tételt s a pinczében találtakkal összevéve 110—120 hektoliterrel van megkárosítva, mely 700—800 frtnyi fogyasztási adó illetéknek felel meg.

Az ügyet a rendőrség átteszi a pénzügyigazgatóságához.

A bornagykereskedő ellen alapos gyana merült fel, hogy a harmadik pinczében borokat gyártott. Ennek megállapítása végett a délelőtti folyamán dr. Major Ferencz tiszti főorvos és Seidl Lajos főkapitány a borpincze borait orvos-rendőri vizsgálat alá vették.

Iskolaszéki ülés.

Az iskolaszék augusztus 6-án d. e. 11 órakor Alaghy Dező elnökletével tartott.

Az ülésen megjelentek: Alaghy Dező elnök, Dieballa György, Fittler Béla, Gremperger István, Göbel J. György, dr. Károlyffy Nándor, dr. Kövessy István, Pálffy Károly, dr. Saára Gyula, Rainiss Mátyas, Tóth Arthur és Vida Dező iskolaszéki tagok.

Alaghy Dező elnök bejelent, hogy az elemi iskola takarékpénztárába a tanulók által berakott pénznek ez évi 8 frtnyi kamatja egy alapítványi tőkéhez lesz csatolva, mely 500 frtra van tervezve. A polgári leányiskola takarékpénztárának 19 frt 76 krt kitevő kamatja ugyan ily alapítványt képez, mely 250 frtban van megállapítva. Az ülés az elnök jelentését tudomásul vette.

A városi tanács átiratilag kiküldi Alaghy Dező és Tomsics Gyula tanácsos iskolaszéki tagokat, hogy a polgári leányiskola részére tornakertnek alkalmas helyiséget keressenek.

Az elnök tudomására hozza a gyűlésnek, hogy a pápai gazdasági tantolyam hallgatására Magó Károly tanító ment el saját költségén. A város által megszavazott 50 frtnyi segély megadása így Magó részére esedékessé vált.

Greisinger Márton főtanító kérvényt nyújtott be az iskolaszékhez, hogy 6 hónapra mentse fel a tanítás alól. Kérvényét azzal indokolja, hogy már hosszabb idő óta tartó rossz egészséget csak úgy állíthatja helyre, ha teljes nyugalmat élvez néhány hónapig a mit a kérvényhez csatolt orvosi bizonyítvánnyal is igazol. Greisinger már 43 év óta működik mint tanító a városnál. A gyűlés megadta a kért 6 hónapi szabadságot, s az így üresedésbe jött vezetőtanítói állásra pályázatot hirdet.

A gyűlésen Rainiss Mátyas azonnal be is adta kérvényét, melyben hivatkozik arra, hogy mielőtt Göbel J. György igazgatónak meg lett választva, a belvárosi elemi iskolánál működő főtanítók vezetőtanítói jelleggel is felruháztattak. Ezt a tisztelet azonban az idő óta egyedül Greisinger Márton viselte s mivel Greisinger Márton betegebbé folytán e tisztelet tovább viselni képtelen, őt illeti meg ez a tisztség. Pályázatnak tehát itt helye nincs, hanem őt illeti meg a vezetőtanítói teendő elvégzése.

Az iskolaszéki bizottság Fittler Béla, dr. Saára Gyula és dr. Kövessy István hozzászólása után a jövő gyűlésre halasztotta el a kérdés tárgyalását.

Következett ezután Krasznapolcsky Ida lemondása folytán üresedésbe jött polgári leányiskolai tanítói állás betöltése. Az augusztus 1-i határidővel kitűzött pályázatra 3-an jelentkeztek, névszerint Kása Malvin, Eitner Ludmilla és Schlupni Sarolta. Azonban mind a három pályázó folyamodványa hiányos felszerelésű volt, s így közülök választani nem lehetett.

Krasznapolcsky Ida időközben Alaghy Dező elnökkel, meg a pályázati határidő előtt visszavonta lemondását, a mit az elnök az iskolaszéki tagoknak bejelent. E fölött aztán vita keletkezett. Dr. Károlyffy Nándor nem tartja elfogadhatónak Krasznapolcsky kérelmét, hanem új pályázat kihirdetését ajánlja, még pedig úgy, hogy az a férfi tanítókra is kiterjedjen. Alaghy felvilágosítja dr. Károlyffy Nándort, hogy semmiféle törvény erre nincs s az iskolaszék teljesen szabad elhatározásától függ, hogy mit szándékozik tenni.

A tárgyhöz még hozzászolt Fittler Béla és dr. Kövessy István. Fittler Béla kiemeli Krasznapolcsky Ida buzgó tevékenységét, mivel minden szülő, ki érdekelve volt, meg van elégedve. Ajánlja Krasznapolcsky Ida kérvényének figyelembevételét s kéri őt állásába visszahelyezni. A gyűlés nagy többséggel ily értelemben határozott.

A jegyzőkönyv hitelesítésére az elnök Fittler Béla és Pálffy Károly iskolaszéki tagokat kérte fel.

Városi és vidéki hírek.

— **Aggasztó hírek a pápáról.** Mult lapunkban megemlítettük, Ő szentsége betegeskedik. Mint a M—g-nak Párisból telegrafálják, a párisi nunciaturán tegnap aggasztó hírek keringtek a pápa egészségi állapotáról. Múltán a leverő hírt mind ez ideig Rómából nem erősítették meg, azt hisszük, hogy az indokolatlanul terjedt el Ő szentségének utóbbi gyöngékedése alapján.

— **A király szobra.** A magyar király lamvasutak igazgatósága a millenium emlékére elkészíteti a király mellszobrát a budapesti nyugoti pályaház udvari várterme számára. A kereskedelmi miniszter már megadta hozzá a jóváhagyását. A szobrot Zala György készíti el karrarai márványból. A király már kiltatásba helyezte, hogy a szobor mintázásához űlni fog október hónap folyamán.

— **Mária Dorothea főhercegnőről.** Aumale hercege az orléansi ház legidősebb tagja rendkívüli elragadtatással beszél. A család régi meghitt barátja, Estancelin ur előtt így nyilatkozott az alicenti közfoglóról: „Ha a párisi gróf király lett volna, akkor sem gondoskodhatott volna jobban gyermekeiről. Az orléansi hercege egy bájos főhercegnőt vesz nőül, a kinek az ereiben Mária Terézia és az én Klementina hugom vére folyik, a kinek politikai ereyeit és fekölt érzéseit ön ismeri. Nagy vigasztalás és a párisi grófnának és családi öröm mindnyájunknak.”

— **Királyok találkozása.** Mehádian már megkezdte a szobák berendezését, a melyekben a Vaskapu megnyitása alkalmával királyunk, továbbá Károly román király és Sándor szerb király fognak lakni. Körülbelül harmincz szobát rendeznek be e célra. A román és a szerb király, uralkodónknál fognak találkozni egymással.

— **A hercegeprimás ajándéka.** Vaszary Kolos hercegeprimás, mint esztergomi levelezőnk írja, az ottani plébánia templom részére egy remek főoltárképet ajándékozott, melyet most helyeznek el a plébánia templomban. A képet a hercegeprimás rokona, Vasary Janos festőművész festette. A festmény szt. Péter és szt. Pál apostolokat ábrázolja, a mint Rómában a Capitólium előtt megjelennek és a néphez beszédet intéznek és a pogányokat a szent kúnnál keresztelik. A festmény egyike a fiatal művész legsikerültebb művének. Bár sok alakot vett fel, a mi egy oltárképnél minden körülmények között a mű hátrányára szolgál, mert a kisebb és kevésbé kidomborított alakok a távolság miatt elmosódnak. A kép 6 m. 66 cm. magas és 3 m. 66 cm. széles.

— **A pannonhalmi ünnep.** A pannonhalmi milleniumi ünnepély programját a következőkben állapították meg: Augusztus 25-én délután Vlassics miniszter, a parlament küldöttei és a meghívott vendégek külön vonaton Győrbe utaznak. Másnap, augusztus 26-án reggel különvonaton utaznak Pannonhalmára, ahol az alispán, majd a monostor-épület kapujában a pannonhalmi főpát údvözi a vendégeket. Ezután a pannonhalmi Szt. Benedek rend hálaadó istentiszteletet tart, majd eszterváni ünnepélyt a könyvtár-teremben, két szónokkal. Innen az emlékmű helyébe vonulnak, a hol a dalárda éneke után a miniszter beszédet mond, a főpát pedig megáldja az emlékmű alapkövét. Győr megye legrégebbi országos képviselője felolvassa az alapköven elhelyezendő okmányt, mire kalapásútsékek következnek. Ezután a miniszter átadja az emléket a Szent Benedek-rendnek és Győr megye közönségének; erre a rend főpápa és Győr megye alispánja válaszol. Végül Győr megye dísz közgyűlést tart, amely után megtartják a disztrakomát. Este fél 7 órakor a fővárosi különvonat visszaindul Pannonhalmáról.

— **A király az őszi hadgyakorlatokon.** A király a magyarországi őszi hadgyakorlatok második felében is részt fog venni és a végből szeptember 19-én Csáktornyára, majd Zala Ujvarra megy, a hol öt napig Festetics Jenő gróf kastélyában fog lakni. Beok báró vezérkari főnök szállása szintén ott lesz. A kastélyt ez alalomból teljesen átalakították. Ott, József és Rajna kir. hercegek szállásait is előkészítették már. A király kíséretét és udvari személyzetét a tégas Zrínyi-kastélyban szállásolják el és már e napokban husz waggon hirtort szállítanak oda Bécsből. A miniszterek, főispánok és a küldöttségek tagjai Csáktornyán lesznek elszállásolva. A király ott tartózkodásának idejére Csáktornya és Zala Ujvár között táviró- és telefonösszeköttetést létesítenek.

— **A mária-czelli búcsu.** A szent Ferencz rendiek kitobosították már a körleveleket a mária-czelli búcsújárásban való részvétel dolgában. A búcsújárás szeptember 5-től 12-ig tart. Kozelebbi részeket Mészáros Kálmán sz. Ferenczrendi áldozópap ad. (IV Ferenczszek zárója. Budapest.)

— **A pápa ajándéka.** Századok óta most volt az első es-t, hogy a Vatikán tudomást vesz egy házasságról, amely az angol királyi családban végbement. Maud hercegnő volt a kiválasztott, akiért a pápa az évszázados tradíciót feláldozta. Gyönyörű művi antik arany karkötőt küldött a bájos arának és melléje egy poetikus szépségben gazdag levelet, amelyben áldást küldi az ifjú párnak. A szent Atya figyelmé nagyon megörvendeztetette a királyi családot és különösen az agg királynőt hatotta meg XIII. Leó papa jósága.

— **A román királyi pár utazása.** Károly román király és Erzsébet román királyné 5-én Budapesten át Bécsbe érkeztek. Budapesten a királyi pár megröggei zett s aztán tovább utazott. Bécsben csak pár napot tölt a királyi pár, mert Svájcba utaznak.

— **Jégverés.** Már napok óta szállnak a Balaton felől véres felhők, melyek pusztulást hoznak magukban. Pusztulást íger, mert oly nagy jégdarabok csak ritkán hullanak, mint a milyenek mostanában. Tíz ózon kisebb-citrom nagyságu jégok hullottak s elverték a gazdák reményességét. Szabad-Battyánban 7 dekas jégdarabok sem voltak ritkák. — Székes tejjárvárt általában megkímélte s csak apróbb darab s kevés esett. A Fő-utczán érdekes alakú jéget találtak. Alakja tertraeder és csuosi igen hegyesek voltak. A székesfejérvári szőlőhegyen 6-an reggel és estefelől volt jég azonban erős záporral vegyítve s így nem tett nagyobb kárt. A jégverés szomszédainkat egy elverte, hogy semmi remény a terméshez. Tíz ózon egy ökor szemét töltte ki, míg máshol a szárnyasokat verte agyon.

— **Egy premontrei társház visszaállítása.** A peceze-szent-mártoni premontrei társházat, melyet néhány év előtt föl-oloztattak, most — mint lapunknak írják — a jászóvári főkörmányzóság, illetve a premontrei-rend prelátusa vissza szandékozik állítani. Jelenleg csak a gazdasági intéző lakik a peceze-szent-mártoni kastélyban; a társház visszaállítása esetén azonban a jószágigazgatón kívül több nyugalmazott rendtag fog ott lakni.

— **A király a katolikus tanítókhöz.** A Budapesten tartott országos katolikus tanítói kongresszus alkalmából a tanácskozás előtt a vezetőség hódoló táviratot intézett a királyhoz. A táviratra Hornig Károly báró ves-prémi püspök a kongresszus diszelnökehez most érkezett meg a válasz, mely így hangzik: „Ő felsége személyi körüli miniszter ur, ő csász. és apostoli kir. felsége kabinetirodájának megkeresése folytán 1896. évi július 10-én 2034. sz. a kelt átiratában értesített, hogy a magy. kat. tanítók egyesületének Budapesten ez évi július 7-én tartott országos gyűlékezetének megnyitó ülés alkalmával jelentett hódolat nyilvánítását kegyesen fogadta, miről van szerencsém méltóságodot ezennel tisztelettel értesíteni. Fogadjon Méltóságod kiváló tiszteletem őszinte nyilvánítását. A miniszter helyett Zsilinszky, államtitkár.

— **Római lelet.** Szolgaegyházán özv. Aba Mihályné birtokán érdekes leltre bukkantak. A béresek amint szántottak észre vették, hogy egy helyen ekéjük mindig megakad. Ezen akadályt el akarták távolítani azonban ez nem ment oly könnyen, mert egy nagy fehér termés köre akadtak. A kö mintegy négyzet ölnyi nagyságu és teteje faragott. Bajta 6 dombormű alak van. Négy római alak és 2 mithologiai szörny. Valószínű, hogy római sir, mert kis dombon van és ugyiátszik, hogy e kö fedő-lapul szolgál. E felfedezésről jelentést tettek s a hatóság betiltotta ennek folytatását, mert a szakértők kutatását gátolnák avval, ha meg-bolygatnák a sirt.

— **Antiszabadkőművesek.** Porzer dr. ügyvéd és bécsi község tanácsos már megkezdte az osztrák antiszabadkőművesek szervezését. Az ő elnöksége alatt bizottság alakult, mely lelkes felhívásban buzdítja az alsó-ausztriai katolikus lakosságot a szeptember 25-én Trientben tartandó antiszabadkőműves kongresszuson leendő tömegek részvételre. — Ideje, hogy minálunk is megtörténjék már a szervezkedés. Mi még sokkal jobban érezzük a szabadkőművesek károsatos nyomását, mint a bécsiek, s azért ne halogassunk a szervezkedés.

— **A Vásonkegyi pör.** A mióta a büntető törvényezék ebben a szenzációsz pörben elrendelte a perújítást, a felek nap-nap után újabb instanciákkal járulnak a vizsgálóbíró elé s lankadatlan buzgósággal liferálják az új adatkot. A vádlottak azzal lepték meg a vizsgálóbíró, hogy el állították Lakatos Ilonát, azt a rejtélyes hölgyet, a ki a 15 ezer frtos váltót aláírta. A panaszos ügyvédje, dr. Falussy Árpád pedig arra kérte a vizsgálóbíró, hogy tartóztassa le Brunkala Lászlónét és Spiegel Bernátot, mert amióta szabad lábón vannak, egyebet sem tesznek, mint fogdoszák a hamis tanukat. Szóval igen érdekesnek igérzik az újabb tárgyalás. Brunkala Lászlóné védője tudvalevőleg a kőrösi róka, Eötvös Károly.

— **A fekete halál.** Borzasztó hírt hoz a táviró Egyiptomból. Az ottani falvakban és a bedinin sátrakban óriási módon dühög a kolera. A mult héten tízezer haltak el körülbelül a rettentő betegségben, már a mennyire az elpusztultak számát megközelíteni lehet; Bulunkban Kairo mellett egy éjszaka kilencszázán haltak meg. A városokban a kolera pánik uralkodik, mi szintén valóságos betegségnek nevezhető, s legtöbbször oka a koleras megbetegedésnek. Magának a koleraavésnek okát ez esetben is a mekkai zarándokolásnak lehet tulajdonítani. Érdekes megemlíteni, hogy a halálóási arány oly nagy, mint eddig kevés járványesetben mutatkozott: az ismeretes megbetegedések közül 90 százalék pusztul el. Hogy a fertőzés és tisztátalanság okozza különben a járvány borzasztó dühögését, kitűnik abból, hogy a kedive környezetében, ki Montazahban nyári tartózkodási helyen töli a nyár legnagyobb részét, egyetlen megbetegedés sem történt, míg a közeli falvakban a földmivelő népet szörnyen megtizedeli a vész.

— **Kitüntetett székesfejérvári iparos-segédék.** Az országos kiállítás idoleges kiállító csarnokában az iparos segéd-ek által tartott kiállításán a székesfejérvári állító segéd-ek közül II. díjat nyert Perocz József esztergályos, III. díjat nyertek: Perocz József, E. K. A. U. S. C. H. E. R. Ferencz, Kohári István segédék.

— **Humorisztikus napilap.** Nagyon rég-óta tudjuk, hogy a Krameczvogel Franzi szerkesztésében megjelenő „Magyar Ujság” napilap közönséges kormánypárti viczlap. Ha kéltelkedett ebben valaki, leközöljük legutóbbi számának egyik napihíret egész terjedelmében.

— **Elutasított kereset.** Mint szabdkőműves tudósítónk jelenti, Zichy Nándor gróf és Esterházy Miklós Mórcz gróf a „Felvilágosodottság” című páholyhoz felvételért folyamodtak. A páholy azonban elutasította őket folyamodásukkal.

— **Akad-e még Magyarországon, a ki ezt a kis humorisztikus lapocskát komolyan veszi?**

— **A főherceg miséi.** Ferencz Ferdinánd főherceg, akiről már megirtunk lapunkban, hogy jobban van, jelenleg Löllingben van. A főherceg, Löllingbe menetele előtt stürönyileg kérdezte meg az ottani plébánost, hogy tarthat-e az ő részére misét. A plébános az 1500 méter magas alpesen most minden vásárnapp tart misét a főherceg kérelmére.

— **Az országos túzólkongresszuson** vármegyénkől 14 túzólkongresszuson összesen 176 taggal. A kongresszussal kapcsolatban tartandó verseny gyakorlatban résztvevő a székesfejevári, adonyi, alsóuthi, moóri, csákvári és pátkai testület, mely számaránnyal tán Fejérmegye lesz az első, miután az egész országból összesen 31 testület vesz részt. A versenyek befejeztével a 6 fejérmegyei versenyző testület egyesülten is szándékozik egy monstre gyakorlatot bemutatni a székesfejevári egylet vezetésével. A kongresszus a jövő hét végén eső kettős ünnep alatt tartatik meg s a székesfejevári testület 30 tagja 15-én hajnali 4 órakor utazik kikébe a megyebeli tagok nagyobb zöme csatlakozik.

— **Elszakította a gép.** Polgárdin Danka Mihály gazdánál gőzszéplőgépekkel csepeltek. Ksári István a gép körül dolgozott és oly vigyázatlan volt, hogy keze a sajká és a szij közé jutott. A szerencsétlen ember egyén keze fejét elszakította a gép.

— **Jóváhagyás.** A belügyminiszter a város által a székesfejevári-bisokei vasuttra megszavazott 50.000 frtnyi kölcsön felvételét jóváhagyta.

— **Sáskairtás.** A „D. H.” a következő jellemző esetet írja legutóbbi számában. Győr megye Tó sziget és csilizkői járásban fekvő Nagy Bajos községet is elárasztották a „Jón a Sáska” című füzetkével; de biz ott termékeny talajra nem talált; a hibű választók befogadták ugyan e füzetkét egy huszonegy órai számlásra s ez idő alatt átolvasván, megismerték annak rágálommal és gunnyal telt sorából, mi ezelőből becsajtották világgá, azonnal himondották rá az ítéletet. Hogy pedig ezt ünneppilyl végre is hajtsák a következőkép jártak el. Vasárnap este napnyugodt táján öszegyülekezvén a „Jón a sáska” című füzetkével megajándékoztak, magukkal hozták a füzetkét is, mely pár percz alatt öszszeszedve és csomagolva egy jó markos egyén kezébe adatott, hogy a sáska — az ítélet végrehajtása elől el ne röpülhessen. Vánkosok pedig egy a kiserők közül már előre elkészített pozdorja köteget vivén magával, s még végtesztelte jelétül egy darab fára, mely a piszkata szolgálatot tette azelőtt — olyan mocskos rongyot kötöttek zászlónak, mint a milyen mocskos kifejezések voltak olvashatók a füzetkében. Midőn pedig a sáskának elirtására egybegyűlt tőzeg kiért a falutól azon távolra, a hol a tűz tovaerjedésétől tartani nem lehetett, letételezt a fejtáncos, rá a sáska, a mocskos zászló pedig fölébe helyeztetvén, egy szál gyufa elegendő volt arra, hogy a rágalom, gúny, mocskos és ósábitás hamuvá váljék. Ilyen hatása van a sáskának!

— **Villámcsapás.** Csütörtökön, azaz 6-án az ég folyton lángtengerben uzsott. A lecsapó villámok egymást érték. Székesfejeváron is lecsapott, még pedig d. u. 6 órakor a vásártéren levő köprisma körül. Az éj folyamán is lecsapott kétszer, szintén a vásártéren, kárt azonban egyik villám sem tett. Különös az, hogy a Felsővárososon van a legtöbb villámcsapás, pedig ott vannak a legalacsonyabb házak.

— **Názárénusok Miskolcson.** Az egyházi politikai törvények nem hogy utját vágják volna a népbolindító és veszedelmes szekták terjedésének, de sőt azoknak mozgalmát törvényesítette. A názárénusok egyik főkolompósa Hajdu-Böszörményből a napokban Miskolcra ment, hogy új híveket gyűjtse. Vasárnap este ösöse is gyűltek Molnár Sándor házában, melyen férfiak és nők felekezeti különbség nélkül nagy számmal jelentek meg. A böszörményi paraszt hosszú beszédet mondott a gyűlekezetenek, majd a bibliából tartott, magyarázatokkal kísért felolvasást. A legközelebbi gyűlekezeten azonban — mint az ottani lap írja — botrány várható, mert a népámitót elakarják páholni a hívek.

— **Sok az athléta.** A sport nagymérvű terjedését bizonyítja az, hogy a Sport-Világ Budapest-Siófoki versenyére nem kevesebb, mint 104 nevezés történt. A budapesti sport és bizozikli-egyesületeken kívül neveztek: Brüsszel, Bécs, Kolozsvár, Debreczen, Kassa, Pécs és Nagy-Szombathból. A 107 km. uton most állítják föl az utamató és frissítő helyeket. A versenyt Siófokon d. u. atletikai versenyek követték, melyekre eddig 70 nevezés történt.

— **Borzalmas gitár-ember.** A bordeauxi Bouffas-színházban a napokban egy gitár-művészes produkálta magát és borzadva látták és hallották mindenek, hogy mit művel. Taddának hívják a rettenetes embert, a ki egyhuzamban hatvan óráig gitározott, végleg tönkresilányítva ezzel az eredménnyel az eddig elért összes táv gitár-rekordokat. A sampion a fejére tett vizes törülköző akadályozta meg abban, hogy elaludjék és ha megszomjazott, a lábával csöngetett egy pohár jeget vízért. Minden tizenkét órában tíz perczet pihent, de még evés közben is gitározott. A különös maestro most hosszabb gitár körútra indult.

— **Egy a mi népünköl.** Kánitz bankár volt és zsidó. Fényes üzletet tartott a Dorotya-utczába s ismerősei már várták, hogy mikor fog a magyar szellemnek ez a hívaló terjesztője nemességét kapni. No de hát másképp lett. Kánitznak nem sikerült az, a mi több hitorsosának. Egy napon a rendőrség vette üzletét s őt magát is pr. fogásába. Csak 170 ezer forintól volt szó, a melynek erejéig harminczhat embert csoportba. Már szép multu ember volt, mielőtt Budapesten bankot nyitott, mert azelőtt kevéssel hagyta el a steini fegyházat. De mi rindent el nem néznek ma Magyarországon, ha valaki olyan szerencsés, hogy bankár is, zsidó is, a mi legalább is dupla érdem. A jeles férfúri most ismét hallunk, a budapesti törvényszék ugyanis viselt dolgaiért csalás bűntette miatt való alá helyezte.

— **Az ürdög fia.** Borzasztó dolgokat írnak a francia lapok Páris erkölcsi romlottságáról. A szabadkőművesek, kiknek magasabb rangú képviselői titokban régóta üzik a satanizmust, most nyíltan hadat indítanak a kereszténységnek. A „pogány liga” a mint ez az elvetemült banda magát nevezi nagy lármával indította meg propagandáját. A felhívásból közöljük a következő jellemző részletet. „Az emberi élet, — mondja a felhívás — melyet az istenek öröme és vigasságra alkottak, tizen-nyolcz század óta betegségben sínylódik. A keresztény aszkézis a népet kiirtotta s a földet siralomvölgygyé változtatta. Az emberiséget csupán a régi istenekhez való visszatérés meutetheti meg. A zord, titokzatos egyházi ünnepek helyébe állítsák vissza a bacchanaliákat, a saturnaliákat, s ismét visszatér a földre a vigás és öröm. Az emberek nem vetnék meg többé az életet átmeneti állomás gyanánt, hanem az istennek legbecesebb ajándékul tekintenek. Boldogokká s így jókká lennének. A szerzet uralkodnék s megvalósítaná a testvériség és az örök béke fenkölt ideálját. Igérik továbbá azoknak az üdvözöl leveleknek a publikálását, a melyeket a lághoz kiváló írók, mint Jean Richepin, Marcel Prévost, Aurélien Schol, Jean Lorrain írtak.” A szabadkőművesek e rettenetes törekvése kétszerezése köteletségünké teszi nekünk keresztényeknek a tömörülést, hogy a szabadkőművesek erkölcselen igáját minél előbb lerázzuk nyakunkról.

— **Az utolsó briganti.** A romanticizmus köde lassanként egészen eloszlik a vén Európa felől. A mi betyárjaink, akikről egész Európában híresek voltunk, rég kipusztultak. Olaszországban is eltemették a napokban az utolsó igazi brigantit. Giovanni Tolu, Szardiniai bandita 87 éves korában meghalt. Ő volt az utolsó igazi briganti. Harmvenhárom éven keresztül folytatta bandita mesteriségét, melytől a nyolczvazas éveken vált meg s azóta békés polgárként Lassari mellett, családja körében él. Tolu pályáját 1849. husvétján kezdte gyilkossággal. Bujdosása közben Tolu husz esendőtörtött agyon, míg végre a hatóságok belátták, hogy Toluval nem lehet csinálni semmit, abba hagyták az üldözését. A briganti nagy barátja

volt a népnek, és udvariasan, előzékenyen bánt a gazdagokkal is, a kiket kifosztogatott. Megható volt a néppel való viszonya; itélkezett viszonyaiban, eligazította ügyes-bajos dolgaikat és az ő itéletében — ha fogcsikorgatva is — meg kellett nyugodnia. A birtokosok is megbarátkoztak Toluval, mert ha be is szedte tőlük a maga adóját, viszont elriasztott a környékről más rablót. Tolu a maga hírnevére nagyon büszke, önérzetes briganti volt. Egyszer megállított egy angol hölgyet, a ki sirva panaszkolt el neki, hogy Tolu megtámadta és kirabolta. A nevével való visszaélés nagyon felháborította a brigantit; megkereste az a-Tolu, elvette tőle a zsákmányt és ezt visszaadta az angol hölgynek.

— **Egyházi szerek,** zászlók, miseruhák, keresztúti- és oltárképek, csillárok, kegytárgyak, képek és könyvek beszerzésére ajánkozik Szűts és társa, a bibornokérséki és Magyarországi hercegeprimásának udvari szállítói. — Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca.

Irodalom és Művészet.

„Magyar Nemzet Története”. Irodalmi ravatunk ezen egyik állandóvá vált, mert olvasóink rokonszenves és érdeklődő fogadtatásában is részesülő nagyobb szabású művének most vettük a 43-ik füzetét, melyben a habsburg-házból való királyok elsője, I. Ferdinándnak magán-uralkodásának (1540-től 1564-ig) a története folyik tovább autographokban s autogramokban különösen gazdag e füzet és több illusztrációkat tartalmaz. Igen sikerült a külön műmelléklet, mely II. Rákóczi Ferenc elfogatását ábrázolja, jeles festőművésziünk Benczur Gyulának ismert festménye utáni hatásos reprodukcióban.

Az újvilág esodái című amerikai diszminék ötödik száma gyönyörű 16 képet tartalmaz, melyek mind művészi kivitelűek. Az 5-ik füzet tartalma: Otis-vasut, Catskill, Mountains. Az istenek kertje. Litka Alascában. Az Ocklawaha folyón, Floridában. Mexicoi konyha, Orizaba, Mexico. Lake George, New-York. Montreal, Canada. A hét vár (Leven Castess) Red Cannon, Colorado. Brigham Young sirja, Salt Lake, City Utah. Az ivszikla Mackinac-Islandon. Parlamenti épület Quebecben. Cape May, New-Yersey. Tájékp az Oroya-vasutvonalon, Peru. Központi park, New-York. Erdő Louisianában. Körtrony, Newport. Ara e műnek füzetenkint (16 képes lappal) 40 kr. Teljes 16 füzet 256 képes lappal 6 frt 40 kr.

Az „Erdély” című honismertető lap e havi száma változatos tartalommal jelent meg. Legérdekesebb közleménye kétség kívül a Zichy Jenő expediciójáról szóló. Az illusztrációk csinosak.

— **Negyvenezer mértföld vitorlával és gözzel.** Irta Gáspár Ferencz dr. A második bővített kiadást most füzetekben adja ki Singer és Wolfner, összesen 14—15 illusztrált füzetben. Minden füzet ára 30 kr. A teljes munka ára 4 frt, diszkötésben 5 frt 50 kr. Most már a 8-ik füzet hagyta el a sajtót. Az eddig megjelent füzetek mindegyike igen szép kiállítású, tartalma pedig nemcsak érdekes, de tanulságos olvasmányul is szolgál. Megrendelhető a fent említett kiadónál, Budapest, Andrassy-ut 10. sz. alatt.

Az első kedves. Olasz regény. Irta: Gerolamo Rovetta. Egy elhanyagolt fiatal asszony története, a kinek férje csupán akkor jön arra tudatra, hogy milyen kincse van, mikor attól kell félnie, hogy elveszti. A harc a férj győzelmével végződik, a mi nemcsak erkölcsi szempontból megnyugtató, de igazságos is. A pompás humorral és bájos egyszerűséggel megírt történet megjelent az „Egyetem Regénytár”-ban. Ara piros vászonkötésben 50 krajczár.

Zarandokutazás Lourdesbe.

A legutóbbi években, úgy taval is több száz főre menő társaság zarandokolt Lourdesbe a kegyhelyre. Nagyon olesóba jön az utazás, ha egy ily nagyobb társaság vállalkozik közös utra, mert jelentékenyen kedvező engedményeket kapnak mindenneműen, — de másrészt a társas együttutazás szórakoztatóbb és mulatságosabb is!

A kik a mult évi zarandok utnak részesei voltak és látták a vevelő emberek ezrei között a kegyhelyen ezeknek lelki emelkedettségét, enyhületét, elragadó ihlettségüket, akkor, midőn színről-színre látták, hogy egy a kegyhelyen imádkozó francia leányzó — ki régtől fogva világtalan volt, — visszanyerte szemvilágát s örömben felsikolt, a sánták és bének elszórák mankóikat és saját erőikből tovább haladnak a nyüzsgő emberáradat között elragadtatással, a világnak minden nyelvén zsbongva dicsérték, imádták és magasztalták a kegyhely Patronáját a nagyhatalmu Boldogságos Szűzet — mondom ki e jeleneteket végig nézte és látta, kedves emlékezéssel vágyik vissza a szép utra, a kegyhelyet viszonlatni.

Ezért részint azok, kik már a multban részt vettek, részint azok, kik a multban részt nem vehettek, de a jövőben szeretnének részt venni, szóval többen óhajtották egy ily zarandoklatnak a rendezését, egy elsőrendű utazási vállalat közbejárása folytán, mindennemű kedvezményes feltételek elnyerésével sikerült is keresztül vinni, hogy a Zarandok utazási ország egy nemes lelkű főpapjának védnöksége mellett, folyó ó 1896. évi szeptember 25-én indul. Még pedig akként, hogy Budapesten a központban öszetárlakozó zarandoklók részére Ó méltósága a zarandoklat védnöke isteni tiszteletet tart, előkészítő szent beszéde után a menet megindul a processió a keleti pályadarhoz megy, honnét különvonattal Sz.-Fehérvár, N.-Kanisza, Pragerhof, Cormons, Udine, Velence, Verona, Milano, Genova San Remo, Nizza, Toulon, Marseille, Tarbes érintésével Lourdesbe érkezik. Ót napig fog a menet Lourdesben időzni és október 9-én érkezik vissza.

Az utazás költségei:

A vasuti menet és jövetért, az elszállásokért, a megálló helyeken étkezésért kocsifuvarekért, a hajó vitelbérért, szóval teljes el látásért oda és vissza:

I. osztályu ellátásért 240 forint.

II. osztályu ellátásért 180 forint.

III. osztályu ellátásért 105 forint.

Megállás a következő helyeken:

a) Milanóban 1 nap menet és 1 napon átjövotkor	
b) Nizzában 1 " " " 1 " "	
c) Marseille 1 " " " 0 " "	
d) Lourdes 5 " " " 0 " "	
e) Velence 1 " " " 0 " "	

A kik óhajtanak részt venni a fenti zarandok társas utazásban sziveskedjenek ebbeli szándékukat 1896. évi augusztus hó 15-éig 60 frtnyi előleg beküldésével, Beszélényi Beszedési Irván, a nemzetközi utaztatási vállalat képviselője címére, Budapestre, Calvin-tér 4. sz. I. em. 7. címezve beküldeni, valamint az uti tervet érdeklő egyéb kérdések dolgában a levelezések végett is mindenkor készségesen áll az érdeklődők rendelkezésére. Tisztelettel

A rendezőség.

Közgazdaság.

Érintkezési pont.

(—k —n.) Nem egy részről ér bennünket a vád, hogy a néppárt a valláspolitikába belevegyíti a gazdasági politikát és ezen az alapon merkantilistákra és agráriusokra osztja az országot. Más szóval, a néppárt elégedjek meg a revízió követelésével, az ország agrártermészetének megfelelő gazdasági politikát pedig majd megosinálják mások.

Kicsoda? Talán a liberálisok, avagy az agráriusok? A liberálisok sohasem, az agráriusok is csak akkor, ha külön politikai párttá tömörülve, függetlenítik magokat s követeléseiket, különösen a szabadelvű párttól. Törekvéseikben számíthatnak a néppárt közreműködésére, a minthogy mi is szeretnők feltételezni, hogy gazdasági követeléseink támogatásában oldalunk mellett fogja találni a legközelebbi választás az agráriusokat.

Hisz gazdasági programunk a legkényesebb agráriust is képes kielégíteni. Nem egy a szabadelvű párt, melyet gazdasági követeléseink revízióval is jobban feszélyeznek. Bevallott czélunk megtörni a nagy töke mindent kiszípolozó hatalmát, a szabadelvű érdekesoport élete pedig oly szoros összefüggésben van a mozgó töke virulásával, a különböző vállalatok s alapítások fejlődésével, hogy ezek bukása egyjelentőségű a szabadelvűnek mondott párt szervezet kimulásával. Azért veszélyes a néppárt gazdasági programja a szabadelvű táborra nézve, de csakis erre, mivel tántoríthatatlan bajnokai az inter-nacionális töke sikereinek.

A néppárt nem ötleterzetlen alakult meg. Ha valamiről, a néppárt szervezéséről el lehet mondani, hogy az a viszonyok kényszerítő hatása alatt fejlődött. Keletkezését s terjedését a természetes fejlődés jellemzi. Sehol az ország s terrorizmusnak még nyoma sincs. Fejlődik s táplálkodik az igazság meggyőző erejéből.

A néppárt lelkes alapítói s bátor vezérei előtt két czél lebegett. Ezen czélok elérését a tiszta idealizmus s nemes igazságszeretet sugallta. Magyarországnak visszaadni egyrészt keresztény jellegét, melyből kivetkötötték az egyházpolitikai törvények, azért vált szükségessé a revízió követelése, másrészt felvenni a küzdelmet azon liberálisnak mondott gazdasági rendszer ellen, mely az országot, tehetetlenül kiszolgáltatta a mozgó töke kénye-kedvének, kiszípolozva az ország népét, a tönk szélére juttatva az ország termelői elemeit s ezzel aláásva az egész magyar nemzet anyagi erejében rejli függetlenségét. Ezért adott a néppárt oly gazdasági programot, mely az ország és népet akarja nyomorúságos helyzetéből felszabadítani, hogy a kistermelők millióinak biztos existenciát adva, ez uton egészségés alapokra fektethessék az ország gazdasági fejlődését.

A revízió az az érintkezési pont, mely egyesíti mindazokat, kiket lelkiismeretükben sértenek az egyházpolitikai törvények, kik a zsidó-liberalizmusmal szemben a keresztény hitelvek uralmát akarják az országban biztosítottak látni. Hogy a revízió követelése nem a pusztában kiáltónak szava, legjobban bizonyítja a protestáneosk magatartása, kik dicséretre méltó őszinteséggel teszik meg az őnvallomást, hogy a lelketlen zsidó töke hatalmát szolgáló vezérek által félrevezettetve foglaltak állást az egyházpolitikai törvények mellett. Most kiabrándulva, a néppárt hoz csatlakoztak.

A néppárt gazdasági programja pedig az az érintkezési pont, mely egyesíti mindazokat, kik a nemzetközi rebachlogok által tönkretett ország anyagi fellendülését akarják előmozdítani. Szétdult, egységben megtört országban legalkalmasabb a gazdasági kérdések előtérbe helyezésével a megbontott egység helyreállítására törekedni. Az anyagi szükség közelebb hozza az embereket egymáshoz s érdekeik megvédésére egyesülésre serkenti. Ezen egyesülést s szövetekezést elősegítendő, a néppárt oly gazdasági programot adott, mely a liberális kormányok gazdálkodási rendszeréből ki-

folyó mulasztások alapos megvizsgálását tüstelti céljával, azon módok megjelölésével, melyek alkalmasak a gazdasági válságból való kibontakozásra. Ezen törekvéstünket előfogja segíteni a nemzet kincstár tized része, mely a terhek s megélhetési viszonyok sulya alatt görnyed. Ezért fél a szabadelvű párt a néppárt gazdasági programjától s vele együtt a választott nép azon csoportja, mely pióczaként a végkimerülésig szívja ki az ország élet erejét.

* A börzeadó. Nagy nehezen halad előre a börzeadó kérdése. A pénzügyminiszter már annyit elhatározott, hogy az ősszel egy szaknácsozományt fog összehívni, a melytől megkérdezi, hogy a börzének mai helyzetének oportunnus-e életbe léptetni a börzeadót? — Erre a kérdésre mi is megfelelhetünk. Határozottan igen, mert a börzeadó számbavahehető befolyással az üzletek szaporodására vagy apadására nem lesz. E tekintetben más tényezők döntőnek, mint az a csekély adó, mit a kincstár szedni szándékozik. Nem szabad feledni azt sem, hogy a börze mai helyzete a telepukaláció gyümölcse, épp ezért nem vehető mentő körülménynek. De miután a finanszminiszter annyiszor hangoztatta az igazságos és egyenlő eljárás szükségét, utalni kell arra, hogy vannak más kereseti ágak, melyeket nem muló csapás és nem is saját hibáik sulya nyom, a melyeknél azonban mind a mellett a pénzügyi igazgatók makacsul ellenszegül az enyhítéseknek. Nem vagyunk annyira gazdagok, hogy a börzeadóból folyó jövedelmet elengedhetnők és még inkább szorongol közeletünk az igazság- és egyenlőség szempontjából arra, hogy a börzének sokáig élvezett privilégiuma végül megszűnjék.

* Bank-kérdés. A jegybank egyezkedő bizottsága 6-ár Bécsben tárgyalta a bankkérésben. A tárgyalás eredménye mint értesülünk a következő: A bizottság tagjai hajlandók a tiszta nyereséget a részvénytöke 4 1/2 %-os gyümölcsötetésén felül 6%-ig a kormány és bank között egyenlően megosztani; míg a 6%-on felüli nyereség két harmadát adnak az államfeleknek s egy harmadát a banknak. Egyike a legvitasabb kérdéseknek a 13 1/2 millió forintnyi áziónyereség, melyet a kormányok az államfelek részére követelnek, a bank pedig ez összeget a részvényesek elvitathatlan tulajdonának tartja. A kérdésnek még elvi vitásatól is idegenkedik a jegybank; ellenben a kérdés teljes kiküszöbölése végett hajlandó egy nagyobb összeget, körülbelül 6-7 millió forintot ajándékozni az államfeleknek, vagyis ily összeget törlesztettnek venni a 80 milliós, vagyis már most csak 76 milliós állami kölcsönből. Ezzel szemben azonban az államok egyetértőleg lemondanak arról a félmilliósi präcipiumról, melyet eddig követeltek. A bank sarkalatos kívánalmai még a szabadalom 12 éves meghosszabbítása, a nyolcvan milliós kölcsönnek legalább részleges törlesztése s végül, hogy az állami pénztárkészletek kezelése reá bizassék. A kölcsön törlesztésének szükséges voltát főleg azzal erősíti a bank, hogy mai aranykészletével nem képes a készpénzfizetést eszközölni. A bank jegyzékeiben a bank szervezetére vonatkozólag is tesz határozati javaslatokat.

* Gazdasági tudósítás. Velenczón a szájs és körfüfájás a szarvasmarhák közt kiütött és nagyon terjed. Idei termés Velenczón a gabonában csekély, a kukorica azonban igen szép reménnyel biztat. A takarmány szükség már is érezhető.

* Betiltott állatvásárok. E hó 10-én Tótkeszin és 17-én Váálban tartandó vásárokon az állatvásárt betiltották. E tilalom oka a környéken mindenütt dühöngő száj és körfüfájás és a sertésvész.

Bérbeadási hirdetés.

Méltóságos galantai és irakói gróf Esterházy Miklós-Móricz ur Csákvár-Gesztes hitbizományi uradalmához tartozó, Fejérmegyében fekvő MAGYAR-ALMASI gazdasága a rajta lévő épületekkel és 2 örlő malommal, összesen 1200 négyszögöles 3617 hold 1004 négyszögöl terület, 1897. október 1-től 12 évre bérbeadják. A bérleti feltételek az uradalmi fötisztségnél (Csákvár, Fejérmegye) megtekinthetők s kívánatra postán is megküldetnek.

Ajánlkozók felhivatnak, hogy az ajánlandó évi bérösszegnek 10%-át készpénzben bánatpénzül a Magyar Általános Hitelbanknál (Bpest, V. Nádor-utca 12.) gróf Esterházy Miklós Móricz ur folyó számlájára lefizetvén, ajánlatukat ezen bánatpénz lefizetésére való hivatkozással, legkésőbb 1896. évi szeptember 30-ig gróf Esterházy Miklós-Móricz urnak czimezve (Csákvár, Fejérmegye) adják be. — Bánatpénz nélkül adott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bérbeadó fentartja magának, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választ-hasson, esetleg, ha ezek egyikét sem találja megfelelőnek, valamennyit visszautasithassa. — Azon ajánlkozóval, kinek ajánlata elfogadtatik, 1896. december hóban fog a szerződés megkötetni, az el nem fogadott ajánlatokkal beadott bánatpénzek pedig legkésőbb december 31-ig fog a jogosultaknak a Magyar Általános Hitelbanknál rendelkezésükre bocsátatni.

Csákvár, 1896. június hó.

Főtisztség.

Bérbeadási hirdetés.

Méltóságos gróf Esterházy Miklós-Móricz ur Csákvár-Gesztes hitbizományi uradalmához tartozó, Fejérmegyében, Csákvár község határában fekvő PUSZTA-FORNAI GAZDASÁG, összesen 1200 négyszögöles 10169 hold és 1140 négyszögöl terület, 1897. évi október hó 1-től kezdődő 12 évre bérbe adják. A bérleti feltételek az uradalmi fötisztségnél (Csákvár, Fejérmegye) megtekinthetők és kívánatra postán is megküldetnek.

Ajánlkozók felhivatnak, hogy az ajánlandó évi bérösszegnek 10%-át készpénzben bánatpénzül a Magyar Általános Hitelbanknál (Bpest, V. Nádor-utca 12.) gróf Esterházy Miklós Móricz ur folyó számlájára lefizetvén, ajánlatukat ezen bánatpénz lefizetésére való hivatkozással, legkésőbb 1896. évi szeptember 30-ig gróf Esterházy Miklós-Móricz urnak czimezve (Csákvár, Fejérmegye) adják be. — Bánatpénz nélkül adott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Bérbeadó fentartja magának, hogy a beérkezett ajánlatok között szabadon választ-hasson, esetleg, ha ezek egyikét sem találja megfelelőnek, valamennyit visszautasithassa. — Azon ajánlkozóval, kinek ajánlata elfogadtatik, 1896. december hóban fog a szerződés megkötetni, az el nem fogadott ajánlatokkal beadott bánatpénzek pedig legkésőbb t. é. december 31-ig fog a jogosultaknak a Magyar Általános Hitelbanknál rendelkezésükre bocsátatni.

Csákvár, 1896. június hó.

Főtisztség.

Pártoljuk a kitünő hatású erdélyi ásványvizeket!

Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület ásványvizei.

A „Livia“ forrás-víz HAZAI SELTERS!
2 liter 29 kr., 1 liter 20 kr., 1/2 liter 15 kr.

Egyetlen élvezeti vasas-víz. „Széchenyi“
2 lit. 30 kr., 1 lit. 21 kr., 1/2 lit. 16 kr.

Orvosi vélemények szerint a legkitünőbb ásványvizek.

„Az Erdélyrészi Kárpát-Egyesület“

országos ásványvíz raktára: BUDAPEST, Aradi-utca 58 sz.

Telefonál csak a szám 25—15 kérendő.

Székesfejérvári főraktár: Imrich Viktor gyógyszerésznél, Reinitz Lipót kereskedőnél.

Kapható mindenütt. — A jövedelem jótékony célra megy.

Hirdetések

felvételnek kiadóhivatalunkban (Szent-István-tér 1. sz.) jutányos árért.

4—5 % mellett

rendes és rendkívüli jelzálogkölcsönöket kieszközöl, valamint a legbonyolódottabb conversiókat szintén 4—5 %-kal rendezi gyorsan és discret, minden előleg nélkül

HERCZEG SÁNDOR
BUDAPEST.

Gyár-utca 19. szám.

ÉRTESÍTÉS!

Van szerencsénk Székesfehérvár város tisztelt közönségét értesíteni, hogy a légszesz világítási, főzési, fűtési, illetve motoros célokra való felhasználásának megkönnyítése végett hajlandók vagyunk

légszeszbevezetést lakásokban ingyen letesíteni

azon föltétel alatt, ha a megrendelő kötelezi magát a berendezés létesítésétől számított 3 éven át naponként legalább 10 kr áru légszeszt fogyasztani.

Bérbeadjunk oly a legnagyobb igényeket teljesen kielégítő főzőkészülékeket, a melynek Európa világvárosaiban használatban vannak, darabonként és havonként számítandó 10 kr használati díjért. A készülék a légszeszgyárban megtekinthetők, hol a legnagyobb előzékenységgel és szives készséggel nyújtunk minden felvilágosítást.

A légszesz ára világítási célra, mely először köbméterenként 18 1/2 kr, most 16 krral számíttatik, minden egyéb célra, ugymint főzéshez, fűtéshez és motorokhoz használandó gáz, mely először köbméterenként 16 2/3 krral, később 12 1/2 krral számíttatott

most 10 krba kerül.

Augusztus hó elsejével fog a leszállított ár érvényre emeltetni.

A székesfejérvári légszeszvilágítási társulat

MRAZ V., igazgató.

Nyomatott Számmer Imrénél, Székesfehérvárott.